

Kobierce i tkaniny wschodnie z kolekcji Kulczyckich

Prezentowana od 11 lipca do 1 października 2006 roku.

Kolekcja kobierców i tkanin wschodnich Włodzimierza i Jerzego Kulczyckich powstała we Lwowie w pierwszych czterech dekadach XX wieku. Za jej początek uznaje się umownie pierwszy, potwierdzony rachunkiem, zakup z r. 1906. Twórca zbioru, profesor Włodzimierz Kulczycki (1862-1936), lekarz weterynarii, wykładowca i rektor Akademii Weterynaryjnej we Lwowie, dzięki niezwyklej pasji kolekcjonerskiej i naukowej stał się już w pierwszych latach wieku XX wybitnym badaczem i znawcą wschodnich tekstyliów, jednym z pierwszych, którzy przyswoili polskiej literaturze pojęcia i terminologię z tej dziedziny.

Zgromadził on znakomity zbiór dywanów, kilimów i makat złożony z ponad dwustu zabytków. Wiele z nich prezentował na wystawach w Warszawie (1926-1927, 1935), we Lwowie (1928) i w Krakowie (1934) – w ramach retrospektyw sztuki islamu, których był współinicjatorem. Zainteresowania ojca przejął syn, Jerzy Kulczycki (1898-1974), archeolog klasyczny, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. On to wywiózł w r. 1946 do Warszawy tkaniny ocalone podczas

bombardowania Lwowa w r. 1941. W r. 1964 sprzedał na Wawel część wybraną jako „kobierce dworskie” (66 obiektów). Wdowa po Jerzym, Anna Kulczycka, w r. 1977 ofiarowała drugą partię – zgodnie z wolą męża – do Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem (65 zabytków). Objęła tam ona funkcję muzealnego kuratora zbioru, do dziś pełnią ją honorowo. W rękach rodziny pozostała nadal znacząca część kolekcji.

W r. 2006, w stulecie pierwszego nabytku Włodzimierza Kulczyckiego, postanowiono po raz pierwszy w ramach czasowej wystawy przedstawić zbiór w pełnym kształcie, scalony po kilku dekadach rozłąki. Zawiera on wyroby pochodzące z czterech stuleci (XVI-XIX w.) i czterech głównych obszarów Bliskiego i Środkowego Wschodu – Turcji, Persji, Kaukazu i Azji Centralnej, tj. regionów, z którymi Polska utrzymywała od wieków żywe kontakty. Prezentacja ta stanowi najpoważniejszy w dziejach polskiego muzealnictwa pokaz tkanin wschodnich, obok stałej ekspozycji daru Teresy Sahakian, ofiarowanego do Zamku Królewskiego w Warszawie.

W sali I mieści się największy zwarty zespół obiektów – 28 tureckich modlitewników – kobierców służących do rytualnych praktyk islamu. Taką grupą różnorodnych dywanów z Anatolii może poszczycić się niewiele europejskich muzeów. Reprezentują one ośrodki: Giordes, Uszak, Kula, Melas, Ladik, Konja, Mudzur i in.

Wśród tekstyliów perskich (II sala) wyróżnia się cenny kobierzec tzw. ogrodowy, z sylwetkami drzew, zarysem rabat i rzeki, widzianymi z lotu ptaka, w układzie topograficznym. Pokazano tu także rzadkie w Persji modlitewniki, w tym okaz jedwabny, z cytatami z Koranu oraz inwokacjami pochwalnymi, a także makaty arkadowe, przetykane złotymi i srebrnymi nićmi, zdobione motywami gałązek kwiatowych.

Wyroby kaukaskie (sala IV) przyciągają barwą i sugestywnymi formami dekoracji „palmetowych” dywanów typu szirwan oraz kobierców należących do typów kazak i talisz.

W grupie tkanin środkowoazjatyckich (sala III) przeważają mniejsze rozmiarami torby juczne, wykonane techniką kobierniczą o niezwyklej gęstości wiązań. Ich paleta barwna zdominowana jest przez nasyconą czerwień z domieszką fioletu, a ornamentyka operuje grą figur geometrycznych. Rarytasem tego zespołu są dwa dywany typu hotan, z pogranicza Turkiestanu i Chin, pokryte stylizowanymi wzorami roślinnymi.

Ostatnie pomieszczenie (aneks) przeznaczono do wyeksponowania dokumentacji archiwalnej, związanej z twórcami i dziejami kolekcji.

Koncepcja wystawy i scenariusz: Magdalena Piwocka

Kurator wystawy: Magdalena Piwocka

Współpraca: Magdalena Ozga

Koordinacja merytoryczna: Jerzy T. Petrus – Zamek Królewski na Wawelu

Koordinacja merytoryczna: Teresa Jabłońska – Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego

Koordinacja prac technicznych: Stefan Zajac

Projekt plastyczny i nadzór nad realizacją wystawy: Triada Design: Marek Liskiewicz, Marek Suchowiak

Nadzór konserwatorski: Jerzy Holc

Główny sponsor wystawy: PZU S.A.

Sponsorzy:

Polpharma, Stacja Narciarska "Kotelnica" w Białce Tatrzańskiej, Villa Vita - Janusz Majcher

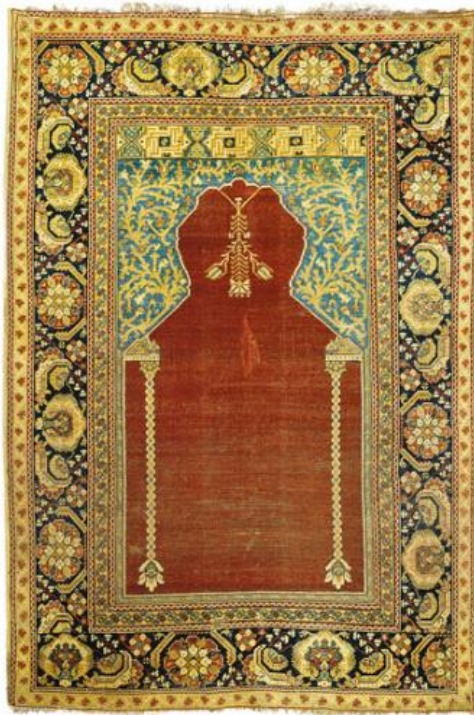
Patroni medialni:

What Where When, Dziennik Polski, Spotkania z Zabytkami, Dobre Wnętrze, Radio Kraków

Czaprak (fragm.), Kaukaz, w. XIX/XX, Kraków, Zamek Królewski na Wawelu

Kobieriec modlitewny typu "kirman", Persja wschodnia, w. XIX, Kraków, Zamek Królewski na Wawelu

Kobierzec tzw. ogrodowy (fragm.), Persja północno-zachodnia, Kurdystan (?), w. XVIII, Kraków,
Zamek Królewski na Wawelu

Kobierzec tzw. ogrodowy, Persja północno-zachodnia, Kurdystan (?), w. XVIII, Kraków,
Zamek Królewski na Wawelu

Kobierzec modlitewny typu "kirman", Persja wschodnia, w. XIX, Kraków, Zamek Królewski na Wawelu

Makata arkadowa, Persja, w. XVII/XVIII, Kraków, Zamek Królewski na Wawelu